utrumque commendat apostolus. corde enim
quis credit ad iuſticiam: ore autem
confeſſio fit ad ſalutem. Iuſticia
ſiquidem in corde: panis in domo.
Eſt enim iuſticia panis: et beati qui
eſuriunt et ſitiunt iuſticiam: quoniam ipſi ſaturabuntur
Sit ergo in corde iuſticia: et iuſ-
ticia que eſt ex fide: hec enim
habet gloriam apud deum. Sit
etiam in ore confeſſio ad ſalutem:
et ſecuri iam ſuſcipe eum qui
in bethleem iude naſcitur: ihesum
xpistum filium dei. **Ite ſermo de vigilia
natiuitatis dni de ſeptem viuis
eccl[esia]ſtis**

Tande de mari ad
portum. de promiſſo
ad premium. de labore
ad requiem: de deſperatione ad
ſpem: de via ad patriam perue-
nimus. Deſperierunt ſiquidem no-
bis frequentibus epistolis calamus
ſcribe velociter ſcribentis. ex-
ſpecta reexſpecta: ſed nos quod
ſubiungere dicere poteramus: mo-
dicum ibi. et modicum ibi. Peri-
erunt curſores promiſſionem di-
uites: ſed exhibitione pauper-
rimi. Dicebat alius. viriliter
age. et confortetur cor tuum. et
ſiſtine dnm: alter vero. ſi mo-
ram fecit. exſpecta eum: quia
veniens veniet. Pari conſilio
exierunt de ſanctuario dei:
nichil ſecum niſi promiſſionum mul-
titudinem reportantes. Unde et
citharista noster iam dormitaue-
rat pre tedio: et in ipſum deum
tantis obliquationibus totum ex-
pansum modis flebilibus intorquebat.
Tu vero inquit repuliſti et deſ-
pexiſti: diſtuliſti xpistum tuum.
De flebili quoque ad impatientiam
conuerſus et exagitante impa-
ciencia. que impudentie et pro-
tervitatis mte. Qui ſedes inquit
ſuper cherubim: manifeſtare.
Ut quid tam diu ſedens domi-
natrici in cathedra circumvalli-
tibus et vallantibus angelis.
non reſpicis ſuper filios hominum:
quos abſorbuit. et obſorduit
iniquitas. per adam quidem com-
miſſa. ſed a te permiſſa: Me-
mento que mea ſit ſubſtantia ad
tue ſubſtantie ſimilitudinem fa-
bricata: quare et ſi omnis homo
viuens vanitas eſt: in yma-
gine tamen tua pertranſiens. vani-
tas eſſe non potest. Nunquid enim va-
ne conſtituiſti omnes filios hominum
de quibus dicis et delicie mee
eſſe cum filiis hominum: ut eos uer-
berent et diuerterent a te malignus
ille deceptor. qui decipere niſi
te permittente non potuit.
Inclina celos tuos et deſcen-
de: et illos miſericordes om-
nibus miſeris inflecte penitenti-
bus: nec ſaltem impetum
obliuiſcaris nos. Hec quidem
iſte: ſed gemitibus et ere-
ptis intortus tante perſuaſio-
nis ſententiam abiurabat.
Dixi inquit. cuſtodiam vias
meas: ut non delinquam in
lingua mea. Sed et ille
vir nobilis et profundi ſer-
monis. urbanitate plenus.
affectioſis exceſſibus inſo-
leſcens: propter ſyon inquit

non tacebo: et propter Ierusalem non
quieſcam. et cetera. Utinam autem
diſrumperes celos et deſcenderes:
et multa alia que faſtidioſa
prolixitas vetat inſerere. Hic
etiam moroſioris gratie longanimi-
tate ſuſpenſus: et nimietate
doloris excedens. impa-
cienter oblatrat dicens. Ecce
gentes qui non ſunt ſic ſunt co-
ram eo: quaſi nichilum et inane
reputate ſunt ei. ¶ Jeremias
quoque in noſtre gratulabunde
laudis adiubio demonſtrante
propendens: ecce inquit faciet
dominus novum ſuper terram: et mu-
lier circumdabit virum. Sed
tamen repentine ſubverſionis
lacrimis edocetur: ut prius
lamentum christi ſuſcipiens quam ad-
ventum contexeret. ¶ Dane-
li dicitur: viſio eſt in diebus et
in tempora longa. Et ezechiel
tantis caliginibus involvitur:
ut vix dinoſci poſſit. unde ve-
niat. aut quo vadat. Denique
omnis ille propheticus concentus
longa tardantis gratie mo-
roſitate perculſus: nunc rogando
nunc conquerendo variat orationem:
et plerumque ordinibus exoratimus
indignationibus intermiſcet.
Nos quoque ſatis eos audi-
vimus. et nobis in faſtidium re-
leguntur: iam fugiet moyſes.
impeditioris ſiquidem lingue
fratribus eſt nobis. yſaie labia
immunda ſunt. Jeremias neſcit
loqui quia puer eſt: ezechiel
polluto pane veſcitur: Ozee

fornicariam et adulteram ducit
uxorem: daniel poſt viſionem
graviter infirmatur. Omnes prophe-
te elingues ſunt et muti: iam
letari et exultare non poſſumus:
niſi oſculetur nos oſculo oris
ſui. Auditi et exauditi eſtis:
adeſt benignitas et humani-
tas salvatoris vestri dei: que vel differri
non patiatur amplius amorem
languentium. ¶ Quid enim au-
diſtis? Sanctificamini filii iſrael
et eſtote parati: quia die craſ-
tina deſcendet dominus. Reſidu-
um diei huius et ſuperventure
noctis vix meditanda pro-
greſſio. dirimunt vos a vultu
glorie: a puero deo: a pu-
erperio ſingulari. Currite ce-
leriore et rapidiori paſſu
conficite metas veſtras: ut
liceat videre filium dei vagientem
in cunis: et ſalvatoris nativita-
ti qualiacumque obſequia preparare.
Credo vos eſſe filios iſrael
ſanctificatos ab omni inquina-
mento carnis et ſpiritus: para-
tos ad diei craſtine ſacra-
mentum: et ſollicitam devotione
et devotam ſollicitudine. ¶
Quid enim aliud hiis ſacris
diebus et eius adventui dedi-
catis egiſtis? ¶ Vidi ego
ſenes ſenectutis oblitos aſta-
re ſacris iuvenili alacritate vi-
giliis: et iuvenes iuventute ſe-
pulta ſenili gravitate reverencie
divinitatis aſſiſtere. Plena e-
rant ſubſellia concinentibus et
concentu paris vocis in ſubli-
mibus reſultabant: ut felia

ſtudia miraſſe uos credem̄: iubi
lare deo in uoce exultacionis.
Pſalteria erant p̄ manibus.
pſalmi in labiis. in corde deuo
tio: ſollempnitatē cum indicī
bant hilaritas uultus. diſcur
ſio corporis. operis ſollicitudo. In
ſuper ſacerdotes vigilantibus
oculis primos diei ortus ſubti
lit' indagare: ſacr̄mentalibus
induti veſtimentis: intrare ad
altare dei. ad ſacrificandū cor
pus et ſanguinē redemptoris.
Vidi aſſiſtenciū turbā miſteria
li deuocione. nūc flectere genua:
nūc oſculari manus: et ad im
perium nutu. nutu cicius obe
dire. Sed ad pueros aſpexi
qui neſciunt quid ſit int' dexte
ram et ſiniſtram. ſibi ad inuicē
pſalteria inuidē et reporta
re ad lāulos ſuos. Furari ſop
num ab oculis ſuis: et in lec
tulo ſuo p noctes querē quē
diligebat aīa eorū: qd' licet
cont' cōſuetudinē pſeptū ſ.
nō tū contra deuocionē.
Fateor me hec omia cogitabā
caſtra dei ſūt hec: nō ē hic
aliud niſi domus dei et por
ta celi. Velle nolle vrā de
uocione trahebar: et nobis
negociātibus ociari nō pote
ram. Sequebar uos ſed a
longe. ul' aberrās a via. ul'
claudicās a ſemitis meis:
lugens et contriſtatus qz nō
poterā equare currētes. No
luit ille vnus cū quo vno vni
repi eē in dnō qui frequētibus
quēlis impleuerat aures eius:

qz nos in meridie eſſetis cū ſpō
ſo: et ego cū ſponſa veſptino
frigore cōmorarer. ¶ Eya fra
tres. ſi aliqd' adhuc in fluuis
humor de flumē mortalitatis
huius vras irrorat aſſectio
nes: tergite et tegite illum
inmico cōfeſſionis amictu: et
calciate uos in p̄paracione euan
gelii pacis: ut ſitis de quibus
dicit ſcrius. In flumē p̄tranſibunt
pede. ¶ Quid aut poſt hec:
Ibi letabimur in ipſo. ¶ De flumē
hoc. imo de fluuiis iſtis: yſa
yas ꝓpheta in nocturnis lecio
nibus largius diſputauit. P
cuciet inquit dns fluuiū egip
ti in ſeptē riuis: ita ut ptrā
ſeant p eū calciati. Volo de
fluuio et riuis eius paulisper
confabulari uobiſcū: quō et
qualit' pcuciat: quid ſit tranſ
ire p eum calciato. ¶ Egipto
figuratr' ex pmi mūdū iſtum
diuinorū eloquior' ſcrutatores
affirmāt: qui poſitus in ma
ligno: qui tenebris et cōfuſio
nibus eſt repletus. Flumen
fluxus humani generis eſt: qui
de primis parentibus infelici ue
na prurpens in impetuoſū
prorūpens torrentē. p totā
mūdi latitudinē inſtagnauit.
Qui in ſeptē torrētibus deri
uatus. valles et campeſtria
pfunda uoragine ſuppſedit:
et ipſis quoqz montiū cacumi
nibus eandē refuſione intētās:
vn vnus de aliorib' clamat.
torrētes iniquitatis cōturbaue

runt me: et intrauerunt aque usque
ad animam meam. ¶ Primus huius
fluuius riuus est: cogitatio mala.
Huius exundans. et qui nullis
obicibus repellatur: habet fre
quenciam fluuiorum. fenestris corpo
reorum sensuum: qui et de munda
nis cataractis mortiferos y
bres infusus administrat. Occu
pant aspectum mentis quod vidit
et audiuit. quod odorauit et
gustauit. quod palpauit et teti
git: et plerumque quod simplici
oculo aspeximus. versipellis
contortor in offendiculum retor
quet ac scandalum: Fingit simi
litudines. ymagines pingit.
colores aptat: et in thalamo
mentis vniuersa conuoluit: si
forte consensum eliciat. et affec
tum inficiat. Offert horribilia
de diuinitate. terribilia de
fide. inuiabilia de fidei institutione: et in alueolo mentis ve
nenosas ingerit pociones:
quas in confessione euomere pec
cator oneratus exhorret. Venit
in oratorium. dormitorium occu
pat. insidet refectorio. circu
it claustrum. reuisit officinas:
nullam permittit arte nocendi:
sed vbilibet sue calliditatis
assignat argucias: et in cho
ro quidem inter orandum et
psallendum mentem pertrahit in
diuersa: preteritorum rememora
cione puritatem intellectus in
uellens. In choro vero multi
formes libidinis sensus e
uoluit. insidians sollicitudi

in vestra: et telis forcioribus
oppugnans vos. utinam non ex
pugnet: perimat non vulneret.
In refectorio autem gulam alli
cit. ad videndum quod profertur: et
ingenti auiditate ^ distentum ve — onerat
trem: ut maiore opera ad egere
dum egeat. quam ad ingerendum.
In claustro libros reuellit
a manibus: memoriam reserat
scripturarum: et nunc de isto ad il
lum: nunc de illo ad istum. cum
signis et scurrilitate transilit.
Per officinarum multitudinem te
facit excurrere: et vagabundo
se comitem facit: donec taci
turnitatis ostium. aut aperiat
aut confringat. Quid plura.
In choro deuocionem. in cho
ro castitatem. in refectorio par
citatem. in claustro lectionem.
in officinis silencium virtutem:
virtutis inimicus extirpat. Nec
sufficit in vigilando subtilibus
speculis cordis terebrare inuina
lia: sed dormiendo singulariter
se versat et reuersat astucia:
que melius vestre conscientie quam
stili scientie derelinquo. Sed
ad altare domini venitur. sequitur
nos spes ipsi et ipsos mentis
oculos inuolantes: et vix ali
qua vel nascentis dei vel pende
tis in cruce potest memoria detur
bari. Magnus ille patriarcha
vix volucres huiusmodi a su
is sacrificiis abigebat: nos
qui sumus qui fugere presumimus.
Quis in hoc riuo vel mersum
vel submersum se esse negauit.

Videtis qm̄ turbidus torrens et
limoſa regurgitatus cenoſita
te. qui vix aut nūq̄ ad hoc du
cit ut penitus exſiccet. Non
puto q̄ ille qui clauſit celū oro
ne. clauſerit aīm a cogitacōe:
ut facilius ſit celū obſerāre q̄
aīm. ¶ Secūdus riuus ē p̄uſa
locucio. Linguā nullꝰ hominū
domare pt̄ ait aplus: mēbrū
inquietū. mēbrū mortiferū.
facilis ad loquēdū: ad oblo
dū pclunoz. Et noñdū q̄ alt
inſcit ex alteō cū male cogitaci
om praue locucioni uicina ſit
apta. Et eſt eciā uerbū aliud
falſū. unde dicit: pdes oms
qui loquūt mēdaciū. Aliud ua
nū. de quo ſcptū ē: uana
locuti ſunt vnuſqſqꝫ ad pxi
ſuū. Aliud impudicū. de q
item: turpis ſermo de ore
vrō non pcedat. Aliud excu
ſatorū. vn̄ p̄s. nō decli
nes cor meū in uerba mali
cie: ad excuſandas excuſaci
ones in pctīs. Aliud doloſū.
de quo pphetā. diſpdat dns
vniuerſa labia doloſa: et
linguā magniloquā. Aliud
ociosū. de quo ipſe dns. De
omī ūbo ocioſo qd̄ locuti fue
rint homines. reddent de eo
racione in die iudicij. Et ſi
qua alia gnā ſunt peſtis huiꝰ:
que nos breui ſaltu tr̄ſilire
nō poſſumꝰ. ¶ Terciꝰ riuꝰ
eſt actio praua. Poſt cogi
tacionē et locucionē venit
ad opa. qn̄ exhibemꝰ mēb
ra nrā arma iniq̄tatis pcō: et cō
tumelijs afficimꝰ corpa noſt.
Quid enī turpius q̄ mēbra
xpī ſanguine conſecrata. et
conſepulta ei in baptiſmate
libidinoſis ardorib; macula
re. nec attendē reuerēciā pti
tis dei inuiātis penā. gloriā
pmittētis. Abſit ut aliquis
viꝝ huic pdolo ſubſcribat ut
filiū virginis in veneis tēplo
ſuſcipiat. ut archā dei iux
dagon colloct: ut nultus
in crucib. ſtercora cōplectat.
Quid petro cū mago. quid xō
cū antixpo. quid virgini et
libidini. quid puritati et cor
rupcioni. Abſit ut quiſqꝫ
vrm̄ ambulet in paſſione de
ſiderij. ſicut et gentes q̄ igno
rant deū: qui corpus xpi con
ſecratis. aut xpi corpori miniſt
tis. Electi ſeruire impatori.
ut cū impatore ſedeatis. cū
ſederit in ſede maieſtatis
ſue. qua fronte. quib; oculis
videt vos. Viuet vobiſcū. cu
ctantis mr̄ nos obſecundantib;
deſeruiret. Qua mēte q̄
conſciēcia. accedet ad ſca ſco
rū. ymolare ſca ſcorū. cuius
fama contēptibil. uita notabi
lis. rephenſibil ſermo heret.
¶ Sed et ſi forte hūani
loquor pp̄t infirmitatē car
nis vre. aliquis vrm̄ tale a
liqd̄ in cubiculo cōſciēcie com
pliciuit. depliat illud p
confeſſionē et penitēciā.
et ego ei de naſcētis pueri
ma

compuncto indulgenciam. Et si confessus fuerit et penituerit: nascitur in eo lux mundi: ut dimotis fallacibus tenebris, splendorem vere lucis accipiat. Quo enim miseris misericordia hac nocte negabitur: in qua misericordia nascitur et miserator dominus. Adest deus et homo, mater et virgo: caro et verbum, lux et illuminans, bonus et bonitas, misericordia et veritas: fecunda virginitas, virginalis fecunditas, eterna novitas, nova eternitas: divina humanitas, humana divinitas, humilis sublimitas: et super omnibus misericordia fabricatur. Cohibete igitur extollenciam ab oculis, loquacitatem a lingua, crudelitatem a manibus, voluptatem a lumbis, pedes ab itinere non recto: et venite et arguite eum. Si non hac nocte dirupeit celos, si non descenderit ad nos: et aperit in profundum manibus omnia peccata vestra. Quis tamen est qui huius tercii rivuli non sit nisi et immersus iusticia. Tercius rivus est defensio peccatorum. In veritate dico vobis: quia nichil sic excaecat [?] animi divinitatis [?]: quam iniquitatis defensio. Quo enim eternum [?] nos eternum [?] cum domino: cum defendimus quod odit: cum nobis placet quod displicet illi. Magna quippe differencia inter superbum et humilem peccatorem: cum ille despicit, humilis respicit: quia humilia respicit et alta alonge cognoscit. Quando sanari poterit qui me

//morbus [?]

dicum spernit: medicinam conculcat: et insuper mala [?] substancia contrario rerum receptacione succendit. Tu dicis malum bonum, amarum dulce, tenebras lucem: et in creatorem refundis iniurias: ut quod laudaverit tu vituperes: quod vituperavit tu laudes. Non est hoc palpativa dissimulatione tacendum. cum videri quosdam virum tantis impaciencie stimulis agitari: ut ad primas correptoris voces non solum excusacionem et defensionem exhibeant: et nisi disciplinalis vigor obviaverit, ad tumultus et iurgia prosiliunt. Hec est impietas maxima in deum et debetum [?] maximum: quam vir simplex et rectus et puer domini summa circumspectione devitat. Elegantissimam super hiis comparacionem inducit propheta: quam de sacro [?] sancti spiritus apposuimus: ibi inquit habuit fovea hericius. Hericius iam [?] conterrissima [?] spinositate densatus est: ut undique punctionibus et aculeis vestiatur. Cum vero se solitudinem adeptum putaverit, caput aperit, exerit pedes: et universorum motus plana deambulacione demonstrat. Si quis supervenerit: statim celerrima velocitate caput cum pedibus in intimis absconditorum reponit: ut si tenere volueris prius videas sanguinem tuum quam

//suum

corpus [illegible]. Dicet et peccatoris caput cum pedibus in [illegible] cum accione. et pastorum sollicitu

dme pspectat: et qd' sete oī
um peccatū viciū est: cū ab oī
bus videat. a nemie estimat
se videri. Si mau̅ reserie sau
deat. et intēcionis ingressus
cū actionis egressibus correcti
uis dephende: statī excucōnis
eloquēcia renouat. excusat et
defendit qd' opponis: accusa
ris offenderis qui opponis.
Interrogat de loco et tpe quādo
fēm fuerit: et nouus dyale
ticus euertē lingua ptrupit
in mediū. Parentes aduocat.
patrocinatores querit. quāi
se iudicat. indicat se recessu
rū. malle mori q̄ pati talia:
et que vidisti negans. et q̄
non vidit in te cōuicia retor
quens: sic spinā sentis et
culpā pdis: odium incuris
nec corrigis: et que totū te
nere putabas. totū amittis.
Vides q̄ multiplici cumulo
sitate riuus iste oī hoī et
marie n̄ro ordini se īfudit.
Quintus ē exultacio in prauis.
O detestanda leticia. et in
sempitnī doloris tristiciam
demutāda: in pauis sicut in
virtutibus exultare. Nōne
lacrimātes et suemorosi qq̄
cū votorū plenitudine asse
quūt: nō se capiunt p gaudio:
ita etiā ut audeant ipi diui
nitati grāūs īmuttere. Cū
cū malefecerit letant et ex
ultant in rebus pessimis: ca
dent sup eos carbones: et
in ignē deicient. Sed riuus
iste q̄ undosa refluctiōe in

ferios animātes effundit: me
lius consciēcia q̄ eloquēcia cō
phendit. ¶ Sextus ē alios
docē ad malū. Hec doctrina
de cathedra pestilēcie dicta
ē: quā detestat et reprobat
qui docet hominē sciencia.
O qm̄ in vano accepit aīam
suam. qui aliorū aīas venat
ad mortē: qui tēit pāni sic
reste longā: qui miscet san
guine sanguiē: cui nō suf
ficit ut intereat in seculū se
culi: nisi et alios ad interitū
ptrahat sempitnū. Sciū
em̄ qz multa vicia tenerri
mis etatibus imprimūt: que
postea in magno corpore
vix mitigare. nedū extir
pare q̄sq̄ possit. Infelices
mgrī qui huiusmoi plātacia
plātauerūt: explantabūt
ab illa celesti plātacione.
quā plātauit pr ille celestis.
Quis gloriabit se huius riui
torrentibus nō fuisse vallatū.
¶ Septimus ē in hijs oībus
pseuerare. Hic pāoz dn̄i
sus ē et absorptus: et clau
sit sup eū puteus os suum.
Cū em̄ non leuat oculos
ad celū. nec recordat iudici
orū iustorū: mortuus et se
pultus ē. in sepulchro con
sciēcie sue. Iuc a mortuo
tā qui nō ē perit cōfessio:
tūc pāoz cū venit ī pfundū
malorū cōtēpnit: hic est ī
extremo fluminū egypti: h
multitudo misericōnū dn̄i
tollit ab oculis eius.